

רע"פ 2814/19 - איחוד הישיבות ע"ר, יוחאי אשרף נגד הצבאי הראשי

בבית המשפט העליון

רע"פ 2814/19

לפני: כבוד השופט ד' מינץ

מבקשת העיון: איחוד הישיבות ע"ר

המבקש: יוחאי אשרף

נגד

המשיב: התובע הצבאי הראשי

בקשה משלימה לעיון בתיק בית המשפט מיום
8.12.2021

בשם מבקשת העיון: עו"ד שמואל הורביץ; עו"ד נדב גדליהו

בשם המשיב: עו"ד ליאור רוזנשטרך

החלטה

לפני בקשה משלימה לעיון בתיק בית המשפט מכוח תקנה 4 לתקנות בתי המשפט ובתי הדין לעבודה (עיון בתיקים), התשס"ג-2003 (להלן: תקנות העיון).

1. המבקשת הגישה ביום 5.3.2020 בקשה לעיון בכתבי טענות הצדדים בהליך ובמוצגים שהוגשו מטעמם. עוד ביקשה המבקשת לעיין במסמך שהוגש על ידי המשיב במעטפה חתומה שכותרתו "חוברת הפרשנות שהוצאה על-ידי הפרקליטות הצבאית לגבי אמנת ישראל-צרפת בדבר שירותם הצבאי של בעלי אזרחות כפולה ישראלית-צרפתית" (להלן: חוברת הפרשנות ו-האמנה, בהתאמה).

2. ביום 14.9.2020 נעתר בית משפט זה (המשנה לנשיאה ח' מלצר) לבקשת העיון בתיק בכפוף לשתי

עמוד 1

הסתייגויות: האחת, כי מסמכים הכלולים בתיק בית המשפט העלולים לפגוע בצנעת הפרט של צדדים שלישיים, יוצאו מהתיק עובר לעיון; השניה, כי בהיתן העובדה ששאלת גילוייה של חוברת הפרשנות נתונה במחלוקת בין הצדדים להליך העיקרי וטרם הוכרעה, אין מקום לאפשר את העיון בה על ידי צדדים שלישיים שאינם צד להליך. על כן, נקבע כי עד להכרעה סופית בהליך העיקרי, אין מקום להתיר למבקשת לעיין בחוברת הפרשנות.

3. ביום 11.2.2021 ניתן פסק דין בהליך העיקרי. ביום 8.12.2021 הגישה המבקשת את הבקשה שלפני, בה נטען כי מאחר שהסתיים ההליך העיקרי, תמה המחלוקת בין הצדדים והוסרה המניעה לגילוי חוברת הפרשנות. המבקשת ציינה כי היא עמותה המסייעת בקביעות למיועדים לשירות ביטחון בעלי אזרחות כפולה בדומה למבקש בהליך העיקרי, וכי המסמכים שהוגשו בהליך עשויים לשמש לה לעזר ולהרחיב את ידיעותיה.

4. המשיב התנגד לבקשה. לעמדתו, חוברת הפרשנות מהווה אסופת חוות דעת משפטיות פנימיות שניתנו לרשויות הצבא עד לשנת 1975 בנושא פרשנות האמנה. בהתאם לכך, בעת שהוגשה חוברת הפרשנות לתיק בית המשפט ביקשה התביעה הצבאית כי העיון בחוברת הפרשנות ייעשה על ידי בית המשפט בלבד, וכי היא תישמר בנפרד מהתיק העיקרי. המשיב הוסיף וציין כי הסכמת התביעה הצבאית למסור את חוברת הפרשנות לעיון בית המשפט בלבד ולא להעברתם לצדדים להליך, התבססה גם על כך שמדובר בתכתובת פנימית בת עשרות שנים שאינה משקפת דווקא את עמדת המשיב בכל עניין, וזאת לנוכח ההתפתחויות המשפטיות שחלו מאז. המשיב הוסיף כי בסופו של יום בית משפט זה לא נדרש לעיין בחוברת הפרשנות או לבחון את תוכנה, הואיל ובהמשך לדיונים שנערכו בעניינו של המבקש בהליך העיקרי ולנוכח נסיבות נוספות שהתגלו, חזרה בה התביעה הצבאית מכתב האישום והמבקש זוכה מהעבירה שיוחסה לו. החוברת לא הועברה לידי המבקש, והיעתרות לבקשת המבקשת תרחיב את המידע המצוי בידה לעומת המידע המצוי בידי הצדדים להליך, באופן הסוטה מהלכות הדין. גם המשיב עצמו לא הסתמך על האמור בחוות הדעת הפנימיות שבחוברת הפרשנות במהלך ההליך, ואף מטעם זה אין להעבירה לידי המבקשת.

5. לאחר עיון בבקשת העיון ובתשובה לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דינה להידחות.

6. נקודת המוצא היא כי כל עוד אין איסור בדין, לכל אדם יש זכות עקרונית לעיין בתיק בית המשפט, אף אם אינו בעל דין בהליך (ער"א 3019/21 חברת נמל אשדוד בע"מ נ' מיקל, פסקה 7 (29.6.2021); רע"א 3999/20 עו"ד אלומה ריפס-ברקוביץ' נ' איגוד העמותות לזקן בישראל, פסקה 7 (24.12.2020); יצחק עמית חסיונות ואינטרסים מוגנים - הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי 422 (2021) (להלן: עמית, חסיונות ואינטרסים מוגנים). עם זאת, ככל זכות, גם זכות העיון אינה מוחלטת, ויש לאזנה למול זכויות ואינטרסים אחרים הראויים להגנה. וכפי שמורה תקנה 4(ד) לתקנות העיון, "בבואו לשקול בקשת עיון, ייתן בית המשפט את דעתו, בין השאר, לענינו בתיק של המבקש, לענינים של בעלי הדין ושל מי שעלול להיפגע כתוצאה מהעיון, וכן לסבירות הקצאת המשאבים הנדרשת לשם היענות לבקשה" (ראו גם: רע"א 7906/21 מצליח נ' מיטרני, פסקה 9 (13.1.2022); רע"א 1619/20 רבקה טכנולוגיות בע"מ נ' חברת כימקלים לישראל בע"מ, פסקה 12 (3.5.2020); רע"א 1242/21 מעוז נ' ט.ב מתקדמים בכספים בע"מ, פסקה 7 (3.5.2021)). במסגרת זו, בסמכותו של בית המשפט לסייג את זכות העיון במקרים המתאימים, על מנת להבטיח כי הפגיעה בזכויות ובאינטרסים תהיה סבירה ומידתית בנסיבות העניין (תקנה 4(ו) לתקנות העיון; בר"מ 8974/15 מוסקוביץ, אזרואל משרד עורכי דין נ' גרוסמן, פסקה 8 (13.4.2016); בג"ץ 5699/07 יובל יועז, עיתונאי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 3 (23.4.2009); עמית, חסיונות ואינטרסים מוגנים, 422-423). יישום שיקולים אלה מוליך למסקנה כי יש הצדקה להגביל את זכות העיון בנסיבות העניין.

7. בענייננו חוברת הפרשנות מהווה אסופת חוות דעת משפטיות פנימיות שניתנו לרשות. בית משפט זה עמד לא אחת על אינטרס הרשות שלא לחשוף תרשומות פנימיות ועל הרציונל העומד ביסודו:

"מתן פומבי לתרשומות פנימיות, התכתבויות פנימיות, חוות דעת וסיכומים עלול להרתיע עובדי ציבור להעלות על הכתב דברים באופן פתוח וגלוי, וכן להרתיע את הגורם המחליט מלבקש מעובדיו להעלות את כל עמדותיהם בגלוי ובבירור על הכתב, ובכך לעקר מתוכן ממשי את הליך קבלת החלטות המינהל הציבורי" (בג"ץ 2534/97 ח"כ יאהב נ' פרקליטות המדינה, פ"ד נא(3) 44, 39 (1997); ראו גם: בש"פ 6662/19 מדינת ישראל נ' בן עוז, פסקה 17 (24.11.2019) (להלן: עניין בן עוז)).

דברים אלה אמנם נאמרו במסגרת עתירה לגילוי מסמכים בעניין החלטה של הרשות בדבר העמדה לדין, אולם ההיגיון המונח בבסיסם אינו מוגבל רק להקשר זה, והוא עומד בעינו גם בהקשרים אחרים בהם הרשות מתבקשת לחשוף מסמכים פנימיים (וראו למשל: עניין בן עוז, פסקה 17, בהקשר של חשיפת תרשומות פנימיות במסגרת הליכים לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982; בג"ץ 6268/00 קיבוץ החותרים אגודה שיתופית חקלאית רשומה נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נה(5) 639, 663 (2001), בהקשר של חשיפת תרשומות פנימיות לצורך מימוש זכות טיעון עובר לקבלת החלטה מינהלית; רע"א 291/99 ד.ג.ד. אספקת אבן ירושלים נ' מנהל מס ערך מוסף, פ"ד נח(4) 221, 236 (2004), בהקשר של חשיפת תכתובות ורישומים פנימיים במסגרת גילוי מסמכים לנישום המשיג על שומת מס; וראו גם סעיף 9(ב)(4) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 אשר עיגן את זכותה של הרשות להימנע מחשיפת תרשומות ומסמכים פנימיים בהליכים לפי החוק האמור).

8. למול האינטרס של הרשות במניעת חשיפת תרשומות פנימיות שנערכו אצלה, עומד כאמור עניינה של המבקשת. כעולה מהבקשה, המבקשת מעוניינת לעשות בחוברת הפרשנות "שימוש במקרים דומים". אלא שהמבקשת לא הרחיבה באילו מקרים מדובר, ולא נימקה את החשיבות שהיא מוצאת בעיון במסמך. בנסיבות אלו, בהן למול עניינה של המבקשת עומד אינטרס מהותי של הרשות בדבר הימנעות מחשיפת תרשומות פנימיות הראוי להגנה, אין בטענותיה הכלליות כדי להצדיק היעדרות לבקשה. אמנם, ככלל, אין הכרח שמבקש עיון יסביר כיצד העיון יועיל לו להתדיינות משפטית בהליך אחר או ינמק את בקשתו באופן מפורט, אולם מקום בו מנגד עומד אינטרס מוצק המצדיק את אי חשיפת המידע, מן הראוי שיוצב נימוק משכנע לבקשה (והשוו: רע"א 1651/15 פלוני נ' פלוני, פסקה 3 (7.10.2015); רע"א 5349/13 דומיקאר בע"מ נ' שלמה תחבורה (2007) בע"מ, פסקה 10 (29.8.2013)).

9. דברים אלה נכונים ביתר שאת בענייננו. ראשית, חוברת הפרשנות לא הועברה לעיון המבקש בהליך העיקרי. שנית, כעולה מתשובת המשיב, הוא לא הסתמך על האמור בחוברת הפרשנות במסגרת גיבוש עמדתו בהליך העיקרי, ולמעשה היא לא בהכרח משקפת בכל היבט את עמדתו בנושאים המצויים בה וזאת לנוכח ההתפתחויות המשפטיות שחלו מאז עריכתה בשנות ה-70.

10. על רקע האמור, הסדר העיון הנוכחי - לפיו למעט חוברת הפרשנות ומסמכים בודדים נוספים הנוגעים לצנעת הפרט של צדדים שלישיים, ניתנה למבקשת זכות עיון בתיק בית המשפט כולו - מהווה איזון ראוי בין האינטרסים של המבקשת לבין האינטרסים של המשיב ואין מקום לשנות ממנו.

הבקשה נדחת.

ניתנה היום, ט"ז בשבט התשפ"ב (18.1.2022).

ש ו פ ט
